

ENA listu: U pretplati...
Eitavu god. K 48...
polugodište K 24...
mesečno K 12...
u maloprodaji 16 fil. pojedini broj...
OLASI primaju se u...
pravi lista tri Cestaža 1...
Isak: Jos. Krmpotića.

HRVATSKI LIST

Vlasnik i izdavač dr.
Lovro SCALIER, odvjetnik,
Pula, ulica Carara 3.
(Naročni Dom). Uredništvo
Šišanska ul. 24. —
Odgovorni urednik Ivan
MARKON, Pula. — Rukopisi
plaću se ne vraćaju. —
Cek. rač. broj: 26795.

Istazi svaki dan u 8 sati jutro.

godina IV.

U Puli, nedjelja 17. novembra 1918.

Broj 1206

Narodu.

Teško je u sadašnjim časovima nama i vama. mi patimo. Ali to ne znači, da se radi tih patnja samo upustiti u luđe čine. Ako će nas išta spasiti, usiće nas hladnokrvnost i razum. Samo onaj narod, koji imade ustrijeljenje, postići će svoje ciljeve. Mi smo ljudi velikog oduševljenja, zaslepljene strasti, mbsastičkih poziva, i teatralnog ushićenja. Slavenski narod, narod treznosti, mira i misli. Slavenski je rod u tom ratu spasio Europu. Da nije bilo Rusije, bi bila danas pobedila pravredna stvar. Iz Rusije planula ona ideja samoodredjenja naroda, ideja rata, a bez ovih ideja stajala bi austro-ugarska i naša vojska još neuzdrmane na frontama i još ugrožavala vasceli sve. Možda su Slaveni bili čem slabi. Ali njihove će ideje pobediti.

Mi nismo sami. Na severu imademo česko-slošku, poljačku i rusku braću. Radjaju se velike se države. Danas smo još neznatni i maleni, ali ra se sve to već može promeniti, i malena Jugovija može da postane članom silnih država, s koa će sav svet morat da računa. Prva je naša zača: mir i red. Latimo se jednom posla, prave ganizacije, osvještenja naroda. Budimo pokorni zavjedima Narodnoga Veća, koje nam nalaže, da se dvrgnemo nalozima antante, Wilson, koji je izrekao asonosne reči, koji nam poruča, neka se pouzemo u nj, da će se sve narodne prilike pravredno editi, biće i nama i drugima pravredan a mi ne žimo ništa drugoga do pravrednosti.

Niko nema prava, da štogod poduzme na svoju cu. Naša je vrhovna instancija i oblast Narodno ce u Zagrebu a ovo Narodno se Veće spojilo po kojim vestima novina sa srpskom vladom te stvo prvju jugoslavensku vladu. Ako nismo još danas znati, bićemo već sutra. Danas smo bez sile i bez ci. Sutra ćemo imati na našoj strani najbolju isku na svetu i najbolju poziciju: poziciju prane stvari.

Nismo mi stvoreni za neograničeno oduševljenje, slavnosti, za frazu: narod smo dostojnog mira i dino narod, kao što su Čehoslovaci, organizacije ada. O nama zavisi sva naša budućnost. Nezele vaćanje prilika moglo bi nam uzrokovati katastrofu. Ija da radimo složno i jedinstveno a nada sve borilo i mirno i neće biti na svetu sile, što će u stanju, da nas svlada.

Sursum corda.

Taj rat je za jednu našu Istru bila strašna škola. naš narod u Istri može ponosno da kaže, da se i rata borilo za opstanak proti silnoj navali velikih oda i da je odoleo svojom razumom i svojom mošću svakom silovanju. I primirje nije donelo obodjenje, za koje smo se borili i radi kojega smo noću braće Čehoslovaka srušili austrijsku vladu, ropasili njezin apsolutizam i omogućili antantnim skaina, u prvom redu Italiji, da se silna austrijska ska bez otpora i boja raspala. Kad je započela nja talijanska ofenziva naše je Narodno Veće o već izdalo jugoslavenskim četama zapovjed, neka „neprijatelju“ ususret i neka polože oružje. Iz uzdanih vrela znademmo, da se ova zapovjed izila i da se velika akcija antantne vojske mogla ršiti bez krvoprolića i žrtava.

Pomoću braće Čehoslovaka minirao je naš narod kroz godine austrijski autoritet. Pogibelju vlastite istencije širili su naši ljudi među narodom misao olucije i oslobodjenja. Mesece i mesece prosvetao se naš narod na skupštinama, koje su bile zanjene, sakupljalo se potpise za Jugoslaviju, širilo ideje slobode i ujedinjenja — a mi svi znademmo, takvoj su pogibelji lebdeli oni poštivovni muževi, i su u toj akciji bezobzirno suradjivali. Naši su mci organizovali bune na brodovima i u vojsci, ne u Kotoru i u Puli, buna u Judenburgu, prelaz pedovke broj 11 u Italiju, pokušaj torpednjače o 81 da priedje k neprijatelju, koji je svršio smakem dvojice naših ljudi, sve to bejahu dokazi odnosti našega naroda i volje, da se oslobodi od jeg-jarma.

Stupili smo u taj rat kao verni slugi bečkog a, verovali smo njegovim rećima, kao što godine 8, ali taj narod, koji je bečkim ložinkama bio zpljen, proizasao je preporodjen iz tog rata i pomom može pokazati na to, da je u zajednici sa slovacaima skršio jedan strašni sistem, uništio nu od najsilnijih vojska. Za to su naši zatvori bili ni naših ljudi, za to je na stotine hiljada naših rojuba u svim našim zemljama bilo smaknuo sum i bez suda. Taj narod, koji je u tom ratu šao najuzasnije nevolje, taj narod može mirnim uzdanjem da gleda u budućnost. Danas je veći naše domovine oslobodjen. Naš rad je za antantu

bio jednak pomoći silne jedne vojske, bio je zamašniji od delovanja hiljada topova. Ne samo na temelju prava samoodredjenja naroda već i na temelju naših žrtava i našega rada imademo danas pravo na pravredno rešenje našega nacionalnoga pitanja. Mi se tečajem tog rata nismo skrivali, nismo pravili manifestacije za državu, nismo nosili kokarde crvenoga krsta. I danas možemo ponosno da gledamo na našu prošlost. Naši vojnici boriliše se medju dvema vatrama: pred nama bejahu topovi naših tobožnjih neprijatelja a za nama mitraljeze naših „prijatelja“. Ali oslobodićka je reč prodra i u najprve redove naših četa i one su izvršile u odlučnom trenutku ono, što smo od njih očekivali.

Pevajui li narodi na svetu danas „hozana“ i „aleluja“, možemo kazati, da je to naš hozana i naš aleluja. Naš se narod oslobodio vlastitim silama i naš je narod u zajednici z drugim narodima, koji su čeznuli za slobodom, polučio veliku i za trudu bečki sistem poraznu pobedu.

Svicarska štampa o našem pitanju.

Svicarski listovi donose veoma oskudne vesti o događajima u jugoslavenskim zemljama. Tako „Journal de Genève“ od 31. listopada nema još nikakove vesti o događajima u Zagrebu i u hrvatskom saboru, dok bernski „Bund“ ima samo kratak telegram o prelomu sa Ugarskom. I dok je to u kratko zabilježeno, nešto se duže pripoveda dakako preterano o neredima i nemirima u Slavoniji. Vidi se, kakva je tendencija bečkog dopisnog ureda, koji je tu vest odaslao. Zašto „Bund“ donasa na uvodnom mestu članak, pod naslovom „Jugoslavija od Sođe do Vardara“, u kojem veli, kako je jedan moćni deo Jugoslavena, naline Hrvati, čiju se je vernost Hababurgovcima tako često hvallilo, jednodušnim zaključkom prekinuo svaku vezu sa Ugarskom i Austrijom. Zatim list govori o zaključku sabora, da se svi Hrvati, Slovenci i Srbi ujedine u jednu državu i hvallu slobodarski duh osnove, na kojoj se ima izgraditi jugoslavenska država. Govori zatim o krškoj deklaraciji.

„Journal de Genève“ donasa vest o dolasku dr. Cingrije te dr. Zerjava u Zenevu, koji su stigli dne 30. oktobra. List veli: „Ovi delegati imaju uz dr. Korosca, koji je već pre stigao, da se informiraju o internacionalnoj situaciji, te da dodju u dodir sa srpskom vladom. Ostat će ovide jednu sedmicu i sastace se sa gospodinom Trumbićem i Pašićem.“

U istom broju „Journal de Genève“ piše g. Robert Michels, profesor na sveučilištu u Zürichu i u Baselu članak o Trstu, koga donosimo u izvatku:

Zna se, da sa diplomatskog gledišta Trst pripada Italiji na temelju londonskog ugovora, na koji su definitivno i neopozivo (1) pristali Franciska i Engleska. Predstavnici Jugoslavena u antantnim zemljama svojedobno su takodjer malo po malo pali (1). Amerika se nije htela vezati uz ugovor, ali na koncu se i ona slaže potpuno sa duhom (spiritus rector) londonskih odluka i zaključaka, jer je ona postavila za temelj svoje vanjske politike načelo narodnosti izraženo voljom naroda.

Premda Trst nije nikada pripadao talijanskoj državi, ipak je talijanski grad.

Ali političar mora računati, da Trst imade i stanovnika druge rase. Zaledje Trsta je jugoslavensko. Tim se tunaci veliki broj Jugoslavena u gradu. Po načelima moderne demografije gradsko pućanstvo raste od okolice. Za to talijanski Trst mora računati na susednu jugoslavensku moć. Od najveće važnosti za Italiju jest, u prijateljstvu živiti sa mladim narodom, darovitim i snažnim, koji ne traži nego da živi i da se u miru razvija. Jugoslavensko zaledje, koje nitko ne smije odeliti od obale, nastanjeno u većini od Slavena; ina pravo zahtevati, da se budući zakoniti vlasnik Trsta pobrine, kako će očuvati njegove ekonomske interese.

Austrijanci su opravdano mnogo puta dokazivali, da prelaz Trsta Italiji znači propast trćanske trgovine. Ovo proročstvo ne će se ispuniti, ako talijanska vlada uzme u obzir najžurnije potrebe grada. Sa gospodarskog gledišta interesi Trsta i Italije spajaju se sa interesima Kranjske i dapače i nemačke Austrije kao i Češke i Nemačke. Ovi interesi izjavuju se iz podataka ekonomske znanosti, iz jasnih istina nauke o slobodnoj izmeni. Rešenje trćanskog problema biti će dakle ovo: Trst će sačinjavati integralni deo talijanske države, koja će se obvezati potkovati slavensku manjinu i gojiti gospodarsko jedinstvo, što spaja grad sa Jugoslavijom.

Parobrod „Belvedere“ ne odlazi u Dalmaciju u ponedjeljak, dne 18. o. m. već danas u 8 sati u večer. Zauštaviće se u Zadru, Šibeniku, Splitu i eventualno u Naranti i Kotoru.

Jugoslavenska konferencija u Ženevi.

„Neue Züricher Zeitung“ javlja danom 7. novembra iz Ženeve: „Današnji drugi dan rasprave jugoslavenske konferencije, doveo je do vanredno važnih zaključaka. U dve su sednice odstranjene bile znatne poteškoće, na koje se moralo vrhi pripraviti. Ove poteškoće imaju svoj izvor i vrhunac u činjenici, da postoji srpska država, dok se jugoslavenska država, koja bi imala obuhvatati i srpsku državu, tekar stvara. Pozicija zastupnika srpske vlade, sa kojom se u nekojim krugovima računalo, segurno nije proizašla iz samoljublja ili ekskluzivizma, već iz čovječanskog i političkog stanovišta razumljive navike na poredak, koji su mogli da rasklimaju samo revolucionarni današnji događaji. No, današnji dan rasprave odstranio je bojazan pesimista. Megju četiri delegacije postignut posve mašniji sporazum. Na današnjoj raspravi uzeo je Pašić u ime srpske vlade za priznanjem do znanja izjavu triju članova zagrebačkog „Narodnog Veća“, koji su članovi zamolili, neka se ovo „Narodno Veće“ priznaje najvišim autoritetom organizovane srpsko-hrvatske-slovenske države nekadašnje habsburške monarhije; dalje, da se jugoslavenske bojne sile na kopnu i na moru priznaju kao ratujuća vojska i brodovlje; nadalje mole, da se dr. Ante Trumbić, predsednik jugoslavenskog odbora u Londonu, priznaje kao oficijelni zastupnik zagrebačkog „Narodnog Veća“ kod alijških vlada i to sve dotle, dok se ne stvori zajednički organ, koji će zastupati Srbiju i novu državu, koja se je u Zagrebu konstituirala. Gospodin se je Pašić izjavio pripravnim, da ovu želju službeno saopći savezničkim vladama i da ju potdpire. Konferencija je jednodušno i uz najveće oduševljenje zaključila, da se konstituiru zajedničko ministarstvo za jedinstvenu državu, koja će obuhvatati i Srbiju. Konferencija je nadalje izjavila, da na sveukupnom području, gdje žive Srbi, Hrvati i Slovenci, ne postoje više nikakve političke i carinarske granice. Vlade i upravni organi, koji do sada postoje u tri pokrajine, medju kojima je i Srbija, ostaju privremeno i nadalje u životu.“

Ovi se važni zaključci tumače u smislu, da isti stvaraju dva prelazna stadija. Zajedničko će naime ministarstvo, od oko 12 članova, stupiti na mesto sadašnjeg stanja u Srbiji kaošto i Trumbićevog vanjskog zastupstva. U ovom će ali zajedničkom ministarstvu imati državni tajnik zadaću, da pripravi sve potrebno za saziv konstituante. Ova će imati da kaže poslednju i obvezatnu reč obzirom na sve tri države. Jugoslavenski su krugovi zadovoljni sa današnjom sednicom. Naredne će se sednice baviti sa pretresivanjem detaljnih pitanja.

Prema talijanskim listovima bilo je medjutim već sastavljeno zajedničko ministarstvo sa Pašićem na čelu.

Događaji u Europi.

Vesti, što dolaze iz Nemačke, vele, da je gotovo čitava Nemačka u rukama radničkog i vojničkog veća. Propagandu za ta radnička i vojnička veća teralo je rusko poslanništvo u Berlinu i radi toga prekinuta je Nemačka diplomatske odnošaje sa Rusijom. Nemački je car svrgnut te boravi u Nizozemskoj. Za prestolonaslednika ne zna se, da li je živ ili mrtav. Govori se takodjer za saskog kralja, da je izgubio prestolje. Bavarska i Nemačka proglašene su republikama.

Slične prilike vladaju u Nemačkoj Austriji, gdje su različita veća preuzela svu vlast u ruke. I Nemačka je Austrija već postala republikom. Ugarska je posve u rukama boljševika. Posle kapitulacije mađarske vojske nema Mađarska nikakve sile više. Sa severa prodiru u zemlju česko-slovačke legije a s juga Srbi i Francuzi.

U Česko-Slovačkoj vlada uzoran red. Sami su Nemci pozvali u nemačke kotare češke vojnike, da uzdržavaju red. Velika su nemačka središta pala već u českoslovačke ruke. I glavni grad Moravske s'oji pod upravom Čehoslovaka. U Mađarskoj prodiru českoslovačke legije te su zaposle 13 mađarskih županija. Wilsonov grad ili Požun već je u českoslovačkim rukama. Nema sumnje, da će Čehoslovačima sa severa i Jugoslavenima s juga uspeti, da usposlave direktnu svezu izmedju Jugoslavije i Češke.

U Poljskoj su prilike još neobjašnjene. U istočnoj Galiciji traje građanski rat, braćoubilački rat izmedju Poljaka i Malorusa. La. ov i Przemysl paš su u ukrajinske ruke. S Ukrajinacima bore se, zajedno i odredi bivše regularne austro-ugarske vojske.

Hrvatska i Slavonija zaposednuta je gotovo sva srpskim četama. Time je zajamčen mir proti svakoj eventualnosti. Kao što i Hrvatska i Slavonija s Re-

kom, gdje je već zapovjedništvo antantne i srpske vojske, stoji i Bosna-Hercegovina pod zaštitom srpskih bajuneta.

Čitavi se svetski položaj prema tome znatno promenio u naš prilog te nema sumnje, da će nam na mirovnoj konferenciji granati sunce slobode.

Ceská Hlidka.

„Ú. P. V. Č.“ požádá dnes, v neděli 17. listopadu ve 3 hod. vdpol.

schůzi všech Čechoslováků v Pulji,

na prostranství u loďi „Adrie“. Přijďte všichni ov jednoho, jedná se o důležité záležitosti!

Dnes neodjíždí žádný český transport. Příští vlak asi v pondělí, určitou zprávu přinese „Česká hlídka“ v pondělí.

Večera večer odjely dva vlaky s Čechoslováky. Jednotlivé oddíly necht' v případě možnosti se zásobit proviantem (chleb, konzervy atd.), který bude dobrým doplňkem společného proviantu. Svíčky i lampy s petrolejem pokud možno, také si opalíte.

Bylo zjištěno, že byli části oděvu pod rukou i na veřejných místech prodávány. Varujeme každého v jeho vlastním zájmu před tímto nedůstojným počínáním. V případě opakování jsme rozhodnutí provinitce co nejpřísněji stíhati.

* Jugoslavenski odbor u Beču. U Beču se obrazovao jugoslavenski odbor, koji se brine za povratak u domovinu jugoslavenskih vojnika, begunaca i konfiniraca, te srpskih i crnogorskih zarobljenika. Svi Jugoslaveni u Nemačkoj i Austriji obraćaju se na odbor, ako trebaju pomoć ili intervenciju. Jugoslavenski odbor u Beču podupiru u akciji za otpremu ratnih zarobljenika u domovinu, njihovi izaslanici, koji dogovorno s njima organiziraju zarobljenike po taborima, gde su zabrali u svoje odbore. Kao pouzdanik N. V. zastupa bečki jugoslavenski odbor dr. P. Defranceschi, a organizacija povratka naših vojnika povjerena je natporučniku M. Stefanoviću.

* Pregovori izmedju jugoslavenskih delegata i štajerske zemaljske vlade. U raz, 9. novembra. Izmedju štajerske vlade i delegata jugoslavenskoga Narodnoga veća, koje nekoliko dana ovdje borave, u tečaju su pregovori, koji obuhvataju uredjenje interesa, što se zajednički protežu na obe susedne države, kao uspostavu železnikoga i poštanskoga snobračaja, te osiguranje uzajamnih odnosa.

* Povratak austro-ugarskih četa iz Nemačke. Beč, 9. novembra. Prema vestima, što su ovamo stigle, počeli su se vraćati austro-ugarske čete, koje se nalaze na zapadnoj fronti. Čete, koje će se dopremiti do bavorske granice, biće razoružane u Freilassingu.

* Stroga provedba Wilsonovih načela. Pre nekoliko dana javile su novine, da je Pašić stigavši sa tri člana srpske vlade u Ženevu, izjavio zastupnicima štampe, da će Srbi oštro prosvjedovati protiv talijanske okupacije u Dalmaciji. Iz ove vesti vidimo, da je i zvanična Srbija uzela našu stvar

potpuno kao svoju, pa se mi mirno pouzdajemo u akciju naše diplomacije u tom pitanju. Mi smo već nekoliko puta naglasili, da talijanska okupacija naših krajeva ne može stvarati definitivno stanje, a u tom nas uverenju učvršćuje i oficijozna ova vest iz New-Yorka: Senator Lodge govorio je prošle subote na jednoj newyorškoj mirovnoj skupštini, gdje je rekao: „Predsednik nema nikakvog odlučnoga utecaja na pregovore o primirju, no na protiv on će kod sklapanja mira najstrože provesti svoja temeljna mirovna načela“. Jedno od tih je temeljnih načela pravo narodnoga samoodređenja, koje će i Talijane prisiliti, da ostave naše krajeve.

* Poljska pučka republika. Varšavski jutarnji listovi izveštavaju o novom političkom preokretu u Poljskoj. Sa sedištem u Krakovu sastavio se je jučer onde direktorij poljske pučke republike, u kojem imaju biti zastupani takodjer poljske socijalističke i pučke stranke kraljevine Poljske i Galicije. Ova institucija od 6 članova ima zadaću, da što skorije sastavi demokratsku narodnu vladu.

* Mađarsko „bratstvo“ za Slovaka. Budimpešta, 7. novembra. Ministar predsednik grof Mihajlo Karolyi poslao je u ime mađarskoga Narodnoga Veća slovačkomu Narodnomu Veću u Turčanskom Svetom Martinu brzojavku, u kojoj se u ime celoga mađarskoga naroda obraća s istinskim osjećajima bratske ljubavi na slovačko Narodno Veće, upozorujući, da se slovački narod nije razdvojio od mađarskoga naroda, niti suprotnim interesima, već jedino zločinačkom politikom jedne natražnjačke klase. Za dugogodišnje uvrede, što ih je morao pretrpeti narodni ocednj slovačkoga naroda, nije odgovoran mađarski narod, koji će sve učiniti, da ispravi zločinstva, koja su se počela u prošlosti. Duboko je uveren, da slovački i mađarski narod, koji su upućeni na uzajamnu potporu, moraju u mirnom sporazumku i u bratskoj slozi tražiti bolju budućnost i jačinstva za bolji život. Slovačko je Narodno Veće isto tako odgovorilo brzojavkom u kojoj se veli: Izvršitelj odbor slovačkoga Narodnoga Veća radosno prima pozdrave Narodnoga Veća, te na nj istreba srca odvraca: Danas je po prvi put predstavništvo mađarskoga naroda prozborilo slovačkomu narodu kao brat bratu. Slovačko je Narodno Veće prihvatilo međunarodno pravno stanje, što ga je proglasilo Wilson, a priznalo predstavništvo monarhije prema inostranstvu. Ako mađarsko Narodno Veće i Mađžari usvajaju shvaćanje o slobodi naroda, time se stvaraju psihološke osnove za uzajamni sporazum. Svesrdno želimo, da mađarski narod zapremi u društvu slobodnih naroda ono mesto, koje mu pripada prema njegovoj kulturnoj vrednosti i demokratskim vrlinama.

* Zalihe hrane zaplijene u Hrvatskoj. Povernik za prehranu Edo Marković odaslao je u Vukovar komisiju, da se ustanovi broj zauzete količine hrane na nemačkim šleperima i remokera, kao i zalihe na istima. Ustanovljeno je, da je zauzeto 156 šlepera i 40 remokera, od tih je 7 panto praznih, dok ostali sadržaju u glavnom 126 vagona žita, 140 vagona soli, 5538 vagona ugljena, 31 vagon koksa, 122 vagona cementa, 7 vagona bakra, 62 vagona sanitetskog materijala. Kako ta roba potiče iz Srbije, vode se pregovori sa Srbijom, koliko od tih zaliha traže za sebe dok bi ostatak pripadao nama.

Setite se naše požrtvovne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

A to je, kako znate, pjesniku upravo tako nužno, kao slavulju vedra noć.

Pitate me, tko su te moje susjedice, kako im je ime, jesu li lijepe i mlade? Na ovo počinje pitanje mislim, da vam ne trebam ni odgovarati, jer gdje se govori o ružama, tu nije nužno spominjati ni mirisa, ni ljepote. A što se imena tiče, to priznajem da im s imenom nijesam posve zadovoljan — kadgod ih vidim, svaki put bih im dao drugo ime. Njihova ljepota još je u potpunom razvoju, te kadgod mi se ukažu, svaki put su drugačije; drugačije su u jutarnjem bijelom odijelu sa koketnom kapicom, sa jošte raskuštranom kosom, i zadovoljnim pogledom, na kojemu se poput refleksa zrcali s'ast i sreća netom prsnutih sanja. Tad mi se čine kao poludjeca, a ja uzalud smišljam, koje bi im pristajalo: Marieta, Irmica, Ivica, Jeaneta, — sve su to krasna imena, ali tek su bližnja ortografija njihove jutarnje svježeg dražesti... A kada ih opet vidim u laganoj ružičastoj opravi sa napuhnutim rukavima, stegnute u pasu, s onom nježnom oblinom na prsima, čarjave, rasprokšene, misliš, sada će odlešjeti poput leptira u drugi, ljepši svijet, te se odande povratiti još čarobnije, nego što već jesu!... Kakovo ime, da im sada dajem? Prelistao sam sve španjolske, talijanske i francuske koledare, ali imena, koje bi bar izdaleko odgovaralo toj pojavi, koja ti omamljuje sva čula: i vid, i sluh i svekolike živce, — takovoga imena ne mogoh naći... Ili ih s'avnio cvijetu, ili s'avnuljevoj pjesmi, ili ma kojem stvarčevom djelu, sve je to napram njima nepotpuno, nesavršeno. Kadgod ih takove vidim, uvijek se sjećim Mirza-Safijinih stihova: Zulejka se nišim, već jedino sama sobom prispodobit može...

Moje susjedice.

Napisao: Josip Kozarac.

Nitko sretniji od mene, jer nitko ne ima toli dražesnih susjedica kao ja. Kuća moja položena je tako te joj jedna strana gledje na istok, a druga na zapad i jedna gledje u jednu, a druga u drugu ulicu. Čim ustanem, pa dignem zavjese sa prozora, prvo mi je, da ugledam svoju „istočnu“ susjedu, gdjevo ili briše prozore i praši sobu, ili se razgovara sa svojim „Nepom“, sarenim engleskim psom, koji se pružio cijelom duljinom po prozoru, te većim zanimanjem promatra poznate mu prolaznike.

Tko ne ima takovih susjedica kao ja, taj i ne zna, koja je to sreća! U prvo jutro već ugledati ružičasto, mladoliko lice, — isto je, kao da ugledaš vedar, topal dan, koji ti se sa svih strana smije i budj u tebi i najskrovitiju iskricu života. A sada pomisli te dalnju svoju sreću, — tek da sam se obukao i ostavio spavaču sobu, te došao u radionicu medju knjige, eno ti preko puta druge moje susjede — pogledje duž jedne strane ulice, pa onda duž druge, i kada je cijelu ulicu pregledaš, nestane je medju zelenilom eksotičkih biljaka i cvjetova, čiji miris čak na ulicu dopire; nestane je, da se za čas opet pokaže, i tako neprestance cijeloga jutra, doklegod sunce ne zasja na njenim prozorima. Ja pišem i pogledam tamo prijeko, te sam već pogodio onaj razmak vremena, onaj tempo, za kojega se ona vraća na prozor, te tobože hvatajući nove misli, zurim k njojzrijeko, oplodjujući našu svoju čarobnom njenom pojavom.

Domaće vesti.

Povij. Pozivlje se za danas 17. t. jugoslavenske i uopće sve slavenske radnike jednu vrlo važnu skupštinu, koja će se odvijati u 1. katu eventualno u dvorani Narodnoga doma u 3 sata posle podne. Predsednik: Stojaković; tajnik: Edo Bolčić.

Budite mirni! Sve trezne ljude medju našim rodnom, koji imaju utecaja i ugleda medju drugovima pozivljemo, da bi delovali na svoju okolinu, neka ostala mirna i hladnokrvna. Nismo mi pozvani, već odlučimo o velikim političkim pitanjima. O tome raspravljaj i odlučivajti mirovna konferencija. Nećemo ugrožavati budućnost naše domovine i Jugoslavije budite susretljivi prema talijanskoj okupacionoj vladi koja je preuzela tu zadaću u ime antante. Ako vam iko izazivlje, budite barem vi razboriti i hladnokrvni i budite uveren, da će svemoguća pravdom koja će svakako pobediti, vratiti niko za drago. Pamišlite na odgovornost, koju nosite. Dokažite i na dalje svojom stegom i svojim redom, da ste za narod, kojega se ne može lako izazivati na lakoumnost, za koje neće moći odgovarati niti pred vašim predstavljenicima, niti pred Narodnim Većem, ni pred sudijem sveta. Podneti i srušiti ste austrijajaram — ustrijepite se, da svet kaže svoje i biće sve i nama dobro.

Jugoslavenski Sokol u Pulj pozivlje svoje članove i članice na mesečnu prijavu, koja će se održavati danas u 3 sata u društvenim prostorijama Zdravog Starosta.

Jugoslavenski „Sokol“ u Pulj, javlja svim braćo, da je njegov brat, Anton Raunić, dne 3. m. u Rumunjskoj, u vojničkoj bolnici preminuo. Bila mu laka tuđa zemlja! Predsednik.

Promena u uredništvu. Usled demobilizacije istupio je jučerašnjim danom iz uredništva „Hrvatskog lista“ jedn. dobr. Miho Mirković, koji kao vojnik saradivao u listu.

Kancelistima ratne mornarice. Pozivlje se s kanceliste, članovi i nečlanovi društva kancelista ratne mornarice, da dodju danas u nedjelju u 3 sata posle podne na razgovor u „Narodni dom“.

Hrvatskim roditeljima. Time donosi se do znanja da će se otvoriti sledeće Društvene škole u grad Pulj: 1. Na Velom Vrh; 2. u Sijani; 3. u ulici Castropola; 4. u ulici Besenghi; 5. u Verude; 6. u Slišanskoj ulici kod časnih sestara. Upisivanje uškoljeće u ponedjeljak, u utorak i u sredu od 9 do 12 prepodne.

Sednica mesnog odbora Narodnoga Veća. Jučer u 6 sati poslepodne održavala se sednica mesnog odbora Narodnoga Veća, na kojoj su različiti govornici referirali o tekućim stvarima. Odlučeno je bilo da se otvore u Pulj opet sve družbine škole, pretrivalo pitanja naše srednje škole u Puli, izvesti o položaju u čitavom puljskom kotaru te se od učitelja utecati svim silama na narod, da ostane miran i spokojan u interesu opće stvari.

Svi oni, koji žele podneti kakvu pritužbu, pozvani su, da se jave u kancelariji mesnog odbora Narodnoga Veća u Pulj, gde će se sastaviti zapisnik. Uredovni satovi od 10 do 12 prepodne i od 3 do 6 poslepodne.

Agrarna reforma u Hrvatskoj. Na sastanku jugoslavenskoga demokratskoga saveza, prihvaćena je rezolucija, u kojoj se nalaze i ove tačke: Neka Narodno Veće počne s izradjivanjem agrarne reforme, te proglasi ljudjinski veleposed (domene nadvojvode Frdrika, Turn-Taxisa, Odescatchia i drugih) odmah u narodnim vlasništvom, a prepusti konstituenti, da on

A komu da ih usporedim; kada obučene u tamnobaršunaste oprave, sa bijelim ovratnicima, sa niskim šeširima ravnoga oboda, seću sitno, dostojanstveno skrivajući vragoljaste poglede pod jakim bijelim veštom? Tada su najslatnije oholim kćerima sa Quindalkvira, kojina iz svakoga kreča, iz svakoga pogleda sijeva strast i ljubav. Sve da im i ne vidiš lice, već radi samog toga hoda, radi toga pravilnoga i rasta, moraš stati i okrenuti se za njima, da još je damput upiješ božansku ljepotu njihova tijela.

A tek da zaviriš pod veo, vidio bi, da je ona manja — „istočna“ — plavka, ružičastog okruglog lica, nemirnih očiju, još nemirnijeg jezika, sa kojeg riječi poput iskara vrcaju. Promatrajući svenakupnu joj pojavu, ja ne mogu, a da si ne predašavim sliku kako će ona za koju godinu sa s'isnutim ručicama sa prkosno navučeni usnicama svomu mužu govoriti: „Baš hoću, — baš ne ću!“ Ja sam uvjeren, da će ona upravo sa tom dražesno-prkosnom pozom psvojiti sebi svoga supruga. No hoće li njemu — suprugu — ta njezina poza, koja ga sada zatravljuje i tada još toli dražesna i neodoljiva biti, — to još tajna, koje sigurno ni on nikada odati ne će.

Ona druga je crnokosa sa dvije krupne pletenice bijeloga lica i ponešto čeznutljivog pogleda. Ide eštantno, dostojanstveno, a odzdravlja ti sa toli dražesnim prigibom gornjega tijela, i toli zammamnim jeznim vidljivim posmijeskom, se misliš, da se nikom toli ljupko ne kanja, samo tebi.

(Nastaviće se.)

ede izvlaštenje ostalog veleposeda i crkvenih do-
Neka Narodno Veće preuzme izvlaštenu zemlju
ah u svoju upravu, te organizira kolonizaciju
da oni ratnici, koji se vraćaju iz vojske, a ne-
dovoljno zemlje, dobiju odmah zemljišta za
opstanak i prehranu. Nadalje su prihvaćene i
druge tačke: Neka Narodno Veće provede so-
političke reforme za zaštitu radnika, osobito
braslih žena i djece, te osamsatno radno vreme,
uranje protiv bolesti, nemoći i besposlice, po-
ovanje rada, neka osigura jeftine radničke sta-
e itd. Neka zato osnuje odsek za socijalnu politiku,
ako i radnici osete interes za razvitak naše na-
države. Neka Narodno Veće brzim organizator-
zahvatima obuhvati sve zalih potrošnih artikla
emli, te isključivo u opću korist, a naročito neka
mašinstvu pučanstvu omogućiti odmah nabavu život-
potrepština uz jeftine cijene.

Bivši namestnik Dalmacije u zagrebačkom do-
ranskom zatvoru. 9. t. m. u jutro dopremljen
Zagreb grof Mario Attems bivši namestnik
nacije. Grof Mario Attems koji je još u pone-
ak bio zaustavljen u Ljubljani, predan je jučer
je podne časniku dr. Brejcu, narodnom pove-
ku za unutarnje poslove Slovenije, kojeg je
ebačko Narodno Veće odaslalo. da ga ovamo
ede. Grof Attems stigao je sa svojim tajnikom
ricem pod sigurnom pratnjom sa vlakom srbil-
kog odreda pukovnika Svabića, te predan u
ešnji domobranski zatvor.

Za fond „Narodnog veća daruju domoljubni
nici i momčad. K 60:—: Kern; po K 50:—:
ak, Petrić, Orizello, Rehmann, Čarić; po
0:—: Pirc, Mašina, Lučić; po K 20:—: Sertić,
ć, Pečić, Sogić, Novak; po K 14:—: Bačgar;
K 10:—: Vrlika, Vuković, Vučetić, Lisić, Doj-
Čizmić, Petrović, Kuten, Ninčević, Relja, Me-
y, Syber, Ivanić, Opavski, Vallo, Bartek, Jero-
Dobrljević, Rožić, Glušević, Vranković; po
—: Kolaković, Stošić, Srdelić, Radajković,
ina, Smoljanović; po K 7:—: Tuhtan, Kutić,
ć, Bacoli, Turk; po K 6:—: Mazur, Pirman,
ovec, Loščar, Šimunov, Bartić, Toplak, Buga-
Pelicarić, Ballić, Kurtić, Kurtović, Dadić, Perić,
ović, Vuković, Možina Pačić; po K 5:—: Bo-
Bastl, Bačić Burić, Domijan, Miličić, Milovčić,
ija, Koren, Zekić, Zlotić, Santić, Palada, Luk-
Kragić, Krietić, Stepčić, Plasevili, Rudan,
an, Jeličić; po K 4:—: Pečić, Gašparov, Si-
čić, Mandić, Turčinov, Delić, Olujčić, Bokan,
vi, Bulić, Krcatović, Verstovšek, Bilić, Sintić,
ovčić; po K 3:—: Postpišil, Litović, Monojlo-
Bačetić, Kegal; po K 2:—: Matije, Superina,
bnić, Dunatov, Petrović, Tibiljaš. — Ukupno
131:— . Polazu nadalje: Inženir Krečmer; po
0:—: Inženir Turina K 20:—; momčad na rat-
brodu „Stefanija“ na predlog gg. Mustića i
asa K 6066/10; po K 20:—: Gabrijević Josip,
šić Blaž; po K 10:—: dr. Stojan Brajša, Ga-
ć Josip. — Ukupno 7757/10. Zadnji iskaz
259/80. Sveukupno K 14016/90.

Puljski ženski odbor primio je za „Narodno
e“. Po K 20:—: Freg. poruč. Plančič, Deklena,
ić, A. Dženović, Kavčić, Bazletić, Margit
a; po K 10:—: Korvet. poručnik Lepetić,
n. kadet Pirc, Ivan Orđenić, Žunić, Vojska,
Roman, Čiček, Tomo Miholjan, Božidar Plojza,
oršek, Sjevar, Kapitančić, Petričić, Marković,
il, Ciganović, Saunig; po K 6:—: Dr. Vadnal;
K 5:—: Hušak, N. N., Havić, Mezulić, Pavletić,
lin Karl, Udić, Algis, Odorčić, Hrovat; po
—: Stibin, Suhj, Šepuka, Randuč, Legiša,
lić, Zlogovšek, Medved, Mervac, Zabrić, Budi-
jević, Baselli; po K 3/83: Kogoj; po K 3:—:
ć, Dubravčić, Anica Vičić; po K 2:—: Vojta,
korsky, Stihović, Hrovat, Pipan, Orlović, Ban-
Milica, Vičić; po K 1:—: Kotálko, Vinarž,
a, Grünbaum, Juricek, Sladojčev, Matanin, Tan-
ić, Kovačić.

Prigodom prodaje dopisnice, darovali su za
rodno veće“ ženskom mesnom odboru: Po
0:—: Križmanić Katica, Justjonović Dinko;
K 8:—: Križ Lacko; po K 6:—: Pavičić Josip;
K 6/50: Germ Vjekoslav; po K 5:—: Kašić,
bec Pepa, Silaž Eduard; po K 4:—: Privrat
enlin, Schöder, Biljan Franjo, N. N.; po K 3:—:
ović, N. N. Vukošić Mijo; po K 2:—: Molar
ko Lapuk, J. Gjurin, Sorli, Pošepny Eduard;
K 1/40: Skopac Albin; po K 1:—: Voska
o, N. N. Radolović Antun, M. B., Kaftanić J.
vat, Narančić, Salečić Petar, Spiro Rubinić,
ak A.; po 40 fillira: N. N. Darvateljima hvala.

Prigodom prodaje razglednica sakupio je mesni
ki odbor K 44:— za fond Narodnog veća. Da-
še: po K 12: Begović Ante; po K 5: O. St.
r. Vojvoda; po K 3: Žunić Ivan, Vrtnik, Krstić-
ć; po K 2: Blažević, Birza, Ogrić; po K 1:
men, Kastovsky, Pražak, Martinek, Vanoušek,
ić, Wreg, Fara, Vidmar Fr., Wagner, Hajduk,
lik.

Za fond „Hrvatskog lista“. Da počaste uspo-
u svoje nezaboravne prijateljice blagopokojne
ke Grubišić, šalju Dinka Paliska, Tonka Paliska,
ija Skopac rođena Paliska, iz Ripend za fond
vatskog lista“ svaka po 10 (deset) kruna.
pno 30 kruna. Darovateljima hvala!

Dobrovoljni doprinosi.

Iskaz dobrovoljnih doprinosa za puljski odbor
Narodnog veća: Po K 20:—: Peršić Martin, Simu-
nović Ante, Vivoda Ciril, učitelj; po K 10:—: Mo-
drušan Marlin, Obrovac Antun, Milovan Miho,
Stoković Antun, Pekica Miho, Otočan Bartul, Oto-
čan Ivan, Cvitan Martin, Perković Martin, Valentić
Stanka, Franolić Tini, Linardić N., svećenik; po
K 8:—: Peršić Dragutin, Martinov, Vozić Ivan;
po K 6:—: Perković Mate, Perković Djuro, Per-
šić Martin, Peršić Miho, Peršić Antun, Preden Ivan;
po K 5:—: Dobljanović Ivan, Preden Ivan, Racan
Ivan, Milovan Antun, Peteršić Miho, Perković Antun,
Perković Miho, Bulešić Antun, Brunić Josip, Bru-
nić Josip (sin), Zobal Vladimir, oružnički stra-
meštar, Grbac Franjo, narednik kod oružništva,
Mašina Josip, oružnički stražmeštar, Mašina Ka-
tica, Slavić Ivan; po K 4:—: Mohorović Antun, Mo-
drušan Antun, Puh Ivan Petrović Ivan, Macan
Antun, Perković Božo, Preden Antun, Bulešić
Ivan, Petrović Martin, Peršić Antun, Pekica Ivan;
po K 3:—: Živulić A., Perković Mate, Dragozet A.,
Jelenić Jos., Dobljanović M.; po K 2:—: Cvitan
Viktor, Lazarić Mate, Bulešić Antun, Petrović Jos.,
Perković Mate, Perković Ive., Perković A., Bulešić M.,
Mohorović Mate, Bilić Mar., Klman Božo, Klman
Ivan, Matijaš Miho, Racan Martin, Pajković Ivan,
Perković Miho, Modrušan Antun, Dobrila Josip,
Kodilja Antun, Peršić Ergo, Preden Miho; po
K 1:—: Lenić Martin, Perković Antun, Preden Ta-
dej, Obrovac Ivan, Dobljanović Antun, Harić An-
dreo, Mican Martin, Perković Antun, Žulčić Josip,
Perković Ivan, Dobljanović Antun, Panković Ivan,
Harić Ivan, Perković Miho, Perković Abram,
Perković Ivan, Lazarić Josip, Perković Mate, Per-
ković Božo, Klman Antun, Frilu Miho, Mišan Mate,
Perković Božo, Preden Jure, Modrušan Antun,
Modrušan Josip, Perković Ivan, Perković Djuro,
Dobljanović Miho; po 60 fillira: Petrović Miho;
po 40 fillira: Pekica Ivan; po 20 fillira: Macan An-
tun; po K 5:—: Podgornik Petar, oružnički stra-
meštar; po K 10:—: Peršić Mate, po K 1:—:
Peršić Antun; po K 2:—: Petrović Mate; po
K 2/80: N. N. Ukupno K 460:—

Dnevne vesti.

Sto će biti s ličkom železnicom? „Hrvatski
Lloyd“ piše: Lička železnica nema sreće. Kroz dugo
godina žudili smo za njom, molili i zaklinjali vlasto-
dršce i jedva se nekako započelo gradnjom. Gradnja
je tekla lagano, sa ogromnim poteškoćama usled
prehrane. Sada najednom javljaju se pogibli talijan-
ske okupacije naše Dalmacije. Od kolike je važnosti
ova železnica, svišljivo je isticali. U narodno eko-
nomskom pogledu značila bi čitav preokret. Pale
su niti zlokobne magjarske tarifalne politike. Imat-
ćemo Dalmaciju (pouzđano se nadamo u pravednost
antante, koja će morati talijanskim nacionalnim
težnjama postaviti granicu), spojena sa svojim i
prekomorskim proizvodima direktno sa Splitom,
kojeg čeka u budućnosti uloga velike naše pomor-
ske luke. Javljaju iz Dalmacije, da su radnje na
dalmatinskoj strani silno zaostale radi teških pre-
hrambenih prilika. Već od više vremena obustavljene
su mnoge važne liferacije i razne sekcije. Za to bi
bilo poželjno, da naša narodna vlada čim hitnije
stupi u dodir sa poduzećem dalmatinske sekcije u
Kufnu, ovu osigura sa prehrambenim predmetima i
u svoje ruke preuzme čitavu agendu t. zv. tehničkih
i administrativnih poslova. Ovi poslovi su do danas
ovisili o ratnom ministarstvu u Beču, a time je na-
stala okolnost, da po sebi prestaje čeli posao na
ovoj sekciji. Ovoliko sa: ehičko-administrativnog
stanovišta, dočim sa socijalno-ekonomskog mora
biti glavna podloga za prelazno doba našeg ra-
ništva. — Makar kakova bila prehrambena akcija,
ove na skrajnom stepenu ispaćene čeljadi, niko im
neće hranu darovati. Potpore prestaju, glad u kući,
studen na dvoru i onda bez zarade, ovo bi bila
najteža osuda za nas samih i naše nove slobode.
Ne samo lička železnica, ali prva briga naše narodne
vlade mora biti, staviti u kolotečinu sve projektirane
železnice diljem naše nove države. Time smo spasili
proletarijat od glada — odnosno nezbežive revolu-
cije, narodni inventar podigli na stepen moderne
države, a budućnost osigurali za pravo narodno
jedinstvo do danas odeljenih zemalja. S druge
strane državu pripravljammo na gospodarstvenom
polju za novu borbu svetske kulture i ekonomske
utakmice. Dakle iza ličke, dolazi red na davno
projektovane i dobrim delom obavljene posla —
pruge Bugojno—Aržano—Split. Na ovaj način, i
ako je ta pruga uskotračna, naša Srbija preko Užica
na Višegrad dobiva odmah i najbrži prolaz na more
do Splita. Sve druge kombinacije naše države u
tom pogledu, dati će se bolje i zgodnije udešavati,
ali ove u toku su sada najhitnije i prve dolaze u
izgled. — Dakle ni časa ne čekati — već na posao!

Smrt austro-ugarske monarhije. „Arbeiter
Zeitung“ piše o svršetku monarhije, te veli: Svi
ratovi, koje je Austro-Ugarska vodila, bili su samo
ratovi za očuvanje obiteljske vlasti dinastije. Zato
je vodila monarhija rat sa Prusima, zato sa Italij-
jom, i jedino u tu svrhu okupirala je Bosnu, na

koju nije imala nikakova prava. Proti toj okupaciji
dapače protestirali su i Nemci i Ugarska, ali di-
nastiji je trebalo povećati sjaj svoje krunice. I da
održati tu zemlju utvilo se je narodima Austro-
Ugarske, a pogotovo nemačkom narodu, da mu
se radi o domovini i tako je došlo do ovoga rata.
Austro-ugarska dinastija je kroz stoleća prečila
ostvaranje nemačkog narodnog jedinstva, ona je
bila najvećom zaprekom ujedinjenju Italije, pa eto
htela je da bude i srpskim težnjama za slobodom.
Zato što je jedan član austrijske vladalačke kuće
bio umoren, trebalo je da čitav svet izgubi glavu,
a kada to svet ipak nije hteo, onda se je rasplam-
sao ovaj rat. Monarkijom propada jedan sistem
laži i dvorske moći, koji kroz vekove mučio svet.
Sada vidimo sve njene poroke gole. Kakovom se
samo drzovitošću kroz čitavu historiju, a pogotovo
tekoni ovoga rata širilo u svet lažnu tvrdnju o ver-
nosti monarhijskih naroda, i tyrdilo, da su svi
sretni, što pripadaju crno-žutoj zastavi. A čim je
evo sila popustila, provajluje iz njih elementarnom
snagom najveći i najjači osećaj mržnje prema
Austro-Ugarskoj i neobuzdana radost, što su je se
oslobodili. Pa i kažnjenik kada ostavlja kaznionu,
oseća neku vrst privrženosti prema čeliji, u kojoj
je toliko godina proveo, samo prema Austriji ne
oseća se drugo nego mržnja. Gdegd se pojavi u
slavenskim ili talijanskim područjima jedan Englez
ili Francuz, sve mu kliče od zanosu, što je ne-
prijatelj monarhije. Pa i oni, koje se prikazivalo
kao najvernije nama, Hrvati, ponos crno-žutih, i
katolički Slovenci ne izrazuju ništa tiše svoju ra-
dost nego ostali. A magjarski narod, koje se je
prikazivalo tako vernog mladom vladaru, čim je
mogao da slobodno progovori, diže zastavu re-
publike. I za ovu svetsku laž, za ovu državu, koju
su svi jezuzni narodi mrzili, vodilo se strašan ovaj
rat i žrtvovalo toliko milijuna ljudi. Sada je tragi-
komedija na koncu i povest sveta zablja pokrov
nad lesom, u kojem je Austro-Ugarska za uvek
pokopana.

Českoslovački poslanik u Budimpešti. Česko-
slovačka vlada u Pragu je imenovala dr. Enila
Stodolu svojim poslanikom kod mađarske vlade u
Budimpešti. Dr. Stodola, koji je dosada bio od-
vetnik u Pešti, započeo je već svoju delatnost, i
ako još nije stigla službena vest o imenovanju.
Novi poslanik je već sastavio poslaničko osoblje,
te će uredovati u hotelu „Astoria“. Dopisnik „Pe-
ster Lloyd“ se je lito informirati kod dr. Stodola
o ulazu čeških trupa u neke slovačke županije, no
ovaj nije o tom hteo da odgovori.

Život u novoj českoslovačkoj republici. Češki
delegati, koji su se vratili u Pulu sa Reke, saznali
su o položaju u Českoj ovo: U Českoj je po-
svemašnji mir i uzorni red. Cene svih predmeta za
uporabu pale su već za polovicu predrevolucionijskih
cena. Mnogo zalih, koje su se do sada zatajivale
dolazi sada na prodaju, tako de nigde nema bede
i nedostatka. Gen. ravnatelj živnostenske banke
Dr. Prels sklopio je u Parizu sa sindikatom ameri-
čkih banaka zajam uz tako dobre uvete kakvih
nisu ni sami češki delegati očekivali. Financijalni
i gospodarski položaj českoslovačke države biće
usled toga, prema rečima zastupnika Habermana
upravo sjajan. Česi su zaposeli svojom vojskom
već slovačke županije u Ugarskoj, koje su zahte-
vali za českoslovačku državu. Nemci u Českoj ob-
državaju skupštine, na kojima se jednoglasno iz-
ražavaju za prisajedinjenje k českoslovačkoj državi.
Glede novca odlučili su već uvesti u českoslovačkoj
državi franak.

Škola u Českoj odeljena od crkve. Savez češkog
učiteljstva izdao je proglas, u kojem se veli: Česke
škole prestale su sudelovati kod crkvenih funkcija
i službe božje.

Slom talijanske fronte. Praška „Narodni Po-
litika“ objelodanjuje izveštaj jednoga češkoga časnika,
koji je došao s talijanske fronte, o slomu austro-
ugarske vojske. U tom izvješću veli: Pravi slom
datira od 25. oktobra. Toga su dana već za rana
jutra jedna mađjarska divizija i jedna bečka do-
maća pukovnija uskratile posluh i položile oružje.
Svi su vikali: „Hoćemo kući!“ Ustanak je nakon
teškog kreševa ugušen pri čemu su poglavito ra-
dile ručne granate i strojne puške. Dne 26. antantine
su čete prekoračile Pijavu, ali su nakon uspostave
mosnoga branika kod Papadonja, obustavile na-
predovanje. Austrijsko vrhovno vojno vodstvo je
to upotrebilo i razglasilo glasine, koje su imale
svrhu, da podignu razpoloženje, da je zarobljeno
preko 50.000 Engleza i Francuza. Na večer istoga
dana prispjela je međjutim vijest, da je antanta
pomoću tankova prodria. To je osobito kod vojske,
kojom je zapovjedao general Wurm, sazvalo ta-
kovu zbrku, da su vojnici nahrupili divlje bježati,
ubijajući svakoga, tko im se stavio na put. Kul-
minacija zbrke bila je dne 27. oktobra, kada je
nastupio unutarnji raspad čitave austrijske fronte.
Vrhovno zapovjedništvo kušalo je zaustaviti kata-
strofu, zapovjedivši prvaj pučko-ustaškoj brigadi
protunapadaj, koji je, usprkos tomu, što je koman-
dant brigade izjavio, da njegove čete nisu sposobne
za protuakciju, bio izveden. Brigade je nestalo do
poslednjeg momka. Dne 28. oktobra nalazila se

Žitava fronta na uzroku. Katastrofa je bila još po- višena kukavošću sanitetskih odelenja, koja su svoj spas-takodjer potražila u bijegu. Samo su ostali vojnički liječnici, da svoje pacijente predadu Ta- ljanima. Zvuči kao ironija, kad se čuje, da je molba za sanitetskim vlakovima bila uzaludna, a da je naprotiv iz sjedišta glavnoga stana vojske odlazilo 250 vagona sa glasovirima, kredencima, čiciklima, skupocjenim sagovima, itd. za visoke oasnike u pozadini.

Prosvjeta.

Veliki kalendar „Književnoga Juga“ izišao je iz štampe. Već davno očekivanoj potrebi, da se izda jedan, narodni kalendar, koji bi stajao na dostoj- noj umetničkoj visini, a ujedno bio pristupačan široj publici, udovoljio je sada Odbor SHS žena za siročad. Time se ujedno toče bar donekle da namaknu sredstva, koja su Odboru potrebna, na- ročito za zimsku odeću i obuću 18.000 dece, koje seljak ishranjuje. U bogatom opsegu kalendar do- nosi radove najboljih naših kulturnih radnika i umetnika. Kalendar je odštampan latinicom, čirli- com i slovenački. Cena mu je 4 krune. Mole se svi mesni odbori, zadruge, poverenici, svećenici, učitelji i pojedinci, koji su već obavješteni, da se što više zauzmu oko raspacavanja. Novac se neka šalje priloženim čekom. — Odbor SHS žena za siročad, Zagreb, Kipni trg 9.

Novo izišle knjige

Humoristične knjižnica: Lav N. Tolstoj: Tri smrti čim ljudi žive; Arhadij Everčenko: Bez ob- raznici i druge humoreske, mogu se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić, Pula, ulica Franja Ferdinanda br. 3

U podružnici Jos. Krmpotića, ulica Franje Ferdinanda 3, mogu se dobiti sljedeće knjige:

„Matice hrvatske“: Petar Prorodović: Izabrano pjevanje. — Laza K. Lazarović: Izabrano pripovjesta. — I. S. Turgenjev: Novi rod. — Jerdo Šišić: Hrvatska povijest I. — III. Pregled povijesti hrvatskog naroda. — Ema Božičević: Čarobni svijet (za mladež). Narodna pripovijatka (za mladež). — Ivana Brčić Mažuranić: Priče iz davnina. Kraljević Marko (za mladež). — Josip Eugen Tomić: Manja djela. — Dinko Šimunović: Sjerđan. — Ivan Lepušić: Puštolovka. — H. S. Brdovački (pseud.): Prometna politika. — Dr. Nikola Anđrić: Pod apoa- litzmom.

„Moderna knjižnica“: Stepanjak: Podzemna Rusija. — D'Annunzio: Ivan Episkop i druge novele. — M. Arcybašev: Revolucenarol. — Merežkovski: Florentinska novele. Ukrski bogovi. — Knut Hamsun: Glad. — F. M. Dostojevski: Braća Karamazovi (I. i II. — III. i IV.). Idiot (I. i II.). — Jensen: Ratne sjene. — Tavastafjerna: Tajna Finokoj zaljova. — N. Notari: Tri lopova. — A. France: Bogovi željaju. — Maup- sant: Umiraju duše. — Gorkij: Život suvišna čovjeka. — Rolland: Goruči grm. — B. Stanković: Nečista krv. — Strind- berg: Sin služavke. — Kveder: Hanka. — C. Janson: Laži. — Marković: Karlo Drački.

„Zabavna biblioteka“: Hamsun: Viktorija. — Geyerstam: Sto žene mogu. — Deledda: Nostalgije. — Balzac: Žena od trideset godina. — Bruun: Sretan dan van Zantenovi. — Srao: Slava životu! — Kuprin: Himne ljubavi. — Nagrod- skaja: Dioneljev gnjev. — Bourget: Dvije sestre. — H. Rider Haggard: Ona. — Zuccoli: Farfel. — Lollée: Žena drugoga naratva. — Lugovoj: Polillo verdo. — Maciejowski: Ljepota djevojka. — Šubin: Azhejn. — Fogazzaro: Danieles Cortle. — Glyn: Teodora. — Herczeg: Čarstvo anija. — Lagerlöf: Jeru- ealim. I. — II. — Bilcher-Clausen: Senja. — Montgomery: Ne- ehvađen. — Bruun: Ponožno sunce. — Tiller: Ujak Benjamin. — Sczlina: Passiflora. — Bourget: Lazarina. — Kipling: In- dijaska džungla. — Bang: Tina. — France: Crveni krlin. — Bordenax: Dvori oči! — Bilcher-Clausen: Ingá. — Maupas- sant: Jaka kao smrt. — Herimann Sudermann: Litavske pripo- vijonli.

„Humoristična knjižnica“: St. Sremac: Pop Cira i pop Spira. — N. V. Gogolj: Mrtva duša. Tri pripovjeste. — M. Arcybašev: Sanjla. Narodna žala i pripovjeste. — Jonathan Swift: Gulliver kod divova. Naši noviji humoristi. — S. Vöröš: Tontek Tomáš. — Guy de Maupassant: Baštiná. — Branko Mašić: Aleksej Miševič. Ratni žale. — Branislav Gj. Nušić: Nove življe priče. Općinsko dijelo. — A. Konstantinov: Baj- Banja. — M. B. Janković: Prva ljubav. — Ivo Vojnović: Duhovačka Trilogija. — Emerson: Napoleon III. čovjek od djela.

Pismene se narudžbe imaju upravititi na „Upravu Hrvatskog Leta“. Pošiljke se odpremaju samo sa pouzecom. Na bojne pošte uz unaprijed priposlani novac.

Radi raspuštanja činovničkog uniformirunga obdr- žava se tamo rasprodaja svih predmeta za toaletu, galanterijske robe i ostalog. Rasprodaja u radne dane od 9—12 sati pre podne i od 2—5 sati posle podne.

Rastuženim srcem javljamo prijateljima i znan- cima, da je naš obljubljeni sin, odnosno brat

Antun Raunić

poštarski činovnik

dne 3. novembra o. g. u 21. godini života u voj- ničkoj bolnici Rimnicul-Sarat u Rumunjskoj, ispustio svoju mladenačku dušu, te na 4. o. m. tamo bio pokopan.

Pula, dne 17. novembra 1918.

Antun, otac. Marija, majka.

Riko, brat. Marija Keras, Katica, Josipa i Ada, sestre. Štepan Keras, surjak.

Poziv.

Pozivlju se svi članovi „Hrvatske Čitaonice“ u Ližnjanu na ovogodišnju

glavnu skupštinu,

koja će se održavati

dne 17. novembra 1918.

u 2 sata posle podne u dvorani Grge Ševrlice.

Dnevni red:

- 1. Pregledba starih računa. 2. Odluka o promeni imena. 3. Izbor novog odbora.

Pravo doći na glavnu skupštinu imaju svi stari i novi članovi, koji su voljni stupiti u društvo. Pravo glasa imaju mladići, koji su navršili 17. godinu i devojke nad 14. godine.

Pozivlje se sve, što je ližnjansko i što na- rodno misli i oseća da dodje u nedelju na tu skupštinu.

Za odbor „Hrvatske Čitaonice“ u Ližnjanu

Predsednik:

Miho Mihaljević.

Raspored parobrodarske pruge za osoblje i prtljagu između Pule — Brioni — Fažane. Odlazak iz Bripon u 8:00 sati pre podne. Dolazak u Fažanu 8:30. Pula 9:30. Odlazak iz Pule u 11:00 sati pre podne. Dolazak u Fažanu 12:00. Brioni 12:15.

Mali oglasnik

Sposobnog tajnika traži Općina Mošćenice. Na- stup službe po dogovoru. U ponudi valja naznačiti do- sadašnje službovanje i plaću, koju se zahteva. Svaku vrst oružja popravlja i načinja puškar u ulici Castropola br. 34. Traži se devojka za poslugu (po mogućnosti Češkinja) za odmah. Via Ostilla br. 3 I. kat. 68. Postolarski stroj prodaje se. Ulica Glavla 42. Iznajmljuje se čista i elegantno uređjena soba sa 2 prozora sa plinom i peći za loženje. Via Placidia br. 2, Monte Cano. 74. Prodaje se dečki krevet i sofa. Via Le- panto 47. 84. Iznajmljuje se soba i kuhinja sa vodom. Via Lepanto 47. 83. Za iznajmiti kuća sa 2 sobe i kuhinjom na Monte Paradiso 80 (vis- a-vis Cassoni vecchi). Isto tamo prodaje se šivni stroj pokućstvo. Sa krznom podloženi kapu za gospodina srednjeg uzraat želi se kupiti. Ponude po- našlovom. He renpelzmantel na upravu lista. 2 sobe s pokućstvom sa posebnim ulazom iznaj- mljuju se odmah. Via Muzi broj 2. Kupuje se mekinje. Ponude Via Kandler 5. Lepo uređjena soba Iznajmljuje se odmah. Via Novara 1. Soba s pokućstvom Iznajmljuje se odmah u Al- brechtovoj ulici 23. Prodaje se radi odlaska više postelja pokućstva. Via dei Pini br. 22. Paliu.

Jedini hrvatski osiguravajući zavod „CROATIA“ osiguravajuća zadruga u Zagrebu. Utemeljena godine 1884.

SREDISNJICA: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice. Pod- ružnice i glavno zastupstvo: OSIJEK, SARAJEVO I TRST.

Zavodska imovina: K 5,167,276.64 Isplaćene odštete: K 7,729,996.96

Ovaj domaći zavod prima uz povoljne uvete sledeće vrste osiguranja:

- I. Protiv šteta od požara: 1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica industrijalnih pod- uzeća). 2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, du- čanske robe, gospodarskih strojeva, itd.). 3. Osiguranja poljskih plodina (žita, sena itd.). II. Staklenih ploča protiv raz- lupanja. III. Na ljudski život: a) Osiguranja glavnica za slučaj doživ- ljava i smrti. b) Osiguranja miraza. c) Osiguranja životnih renta.

Veliki izbor listovnog papira u mapama i kutijama preporuča Papirnica Jos. Krmpotić - Pula

ZIVNOSTENSKA BANKA PODRUZNICA U TRSTU, Via Ponte Rosso 7. Vlastita palača. Dionička glavnica: K 120,000.000. Pričuva: K 41,500.000. Obavlja sve bankovne, burzovne i mjenjačne poslove najkulantnije. Brzojavi: Zivnostenska - Trst. CENTRALA U PRAGU UTEMELJENA 1868. Telefoni br.: 2157, 1078, 1088. Podružnice: Beč, Brno, Budajovice, Friešak-Mstek, Kárlsbad, Král. Hradec, Iglava, Klatov, Kolln, Krákov, Lwów, Melnik, Mer.-Ostava, Olomou, Pardubice, Plásek, Písaň, Prostějov, Reichenberg i Tábor.

Pole... CENA lista... U služ... pogledu na... miralskoj k... sledeća odr... Svi vo... Jugoslavije... kućama. Os... dati oružje... preuzeti u... K toj t... goslavenske... postigao od... U mestu ne... su Istrani... bili nastanje... Zapev... Svi gaz... koji su kod... i koji su ul... vljenje, te... službu, biće... Zapev... Preuzim... i kod ameri... čuje ni na... jugoslavensk... Jugoslav... zbornarice, k... svoji sudbini... narice... hie... usmen... pon... tan Dwor... Zapev... Budi... Svaki dan... je mir, mir uz... samo pogoršal... nas izazivlje, št... aima našega nar... Zagrebu, a ovo... korake. Danas... da je Srbija potp... u kojemu se nal... sednik, stari veš... bolje znati, kako... Nije dodufe... sve naše javne ž... dugim bojem teč... danas javne zgra... 1000 naše dece b... vatnim sredstvima... podneli smo tečaj... lka, pa i ova će... ostale. Nemojmo... konačno pobediti... Ko bi bio ik... nemačka zgrada ta... i sjajna nemačka s... čitavu Belgiju, čit... cuake, Rusije i Ru... sramotno da kapitu... sve diktate antant... Svako se nasa... sile na svetu, koj... ljude, koji su se, za... konite sine. To vrec... se mora strogo da... Bilo je miran, kad... rake, mora i danas... i jad svojim zaptom... Iz „Kai... Narednom Vijeću... Obzirom na usm... Sumirica prema kojem... s mišom izjavom iz... trebite jasnoće izjavlj... za B. i H. u nadopunje... pada 1918. sljedeće: